

*Ну що б, здавалося, слова...
Слова та голос — більш нічого.
А серце б'ється — ожива,
Як їх почує!
Т. Шевченко*

Таким був епіграф заняття з сучасної української мови з практикумом, що проводила викладач Голуб Людмила Володимирівна разом зі студентами 131 навчальної групи 7 березня 2019 року.

Тема заняття: "Речення як основна синтаксична одиниця".

Що студенти очікували від заняття?

- Закріпити суть поняття «речення»;
- засвоїти поняття "модальність",

"предикативність", "актуальне членування речення", "тема", "рема";

- знати основні ознаки речення, що репрезентують його структурно-семантичну єдність і самостійність;

- розмежовувати типи речень за метою висловлювання, за емоційним забарвленням, за комунікативним призначенням і за структурою;

- знати та розмежовувати типи простих речень за різними ознаками;

- пояснити засоби вираження членування речення;

- засвоїти порядок слів у реченні;

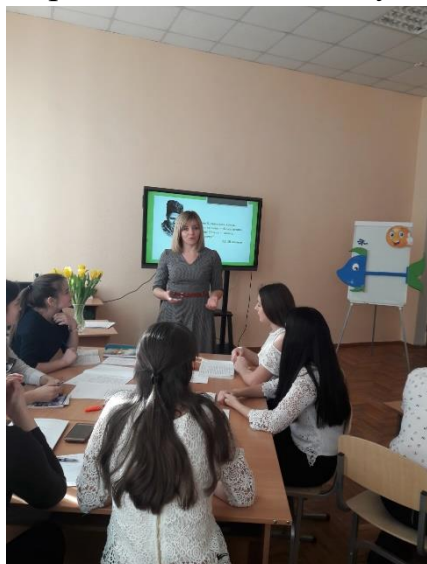
- оперувати основними термінами з теорії синтаксису речення;

- оволодіти

навичками роботи в секціях, розвивати вміння дискутувати.

Заняття проходило за технологією перевернутого навчання. Студенти отримали завдання; здійснили розподіл студентів групи за секціями; ознайомилися з джерелами пошуку матеріалу; актуалізували знання на заняттях практичного курсу інформатики для роботи в додатках Microsoft Word, Microsoft Power Point та сервісах Google.

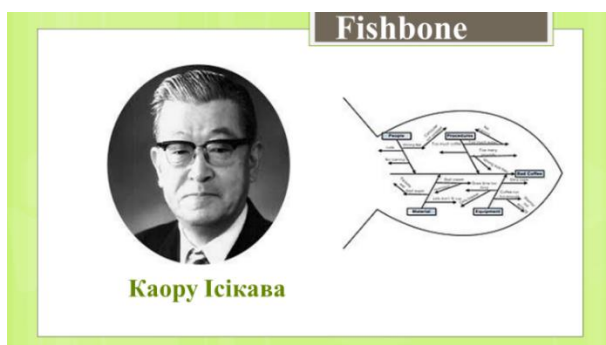
Для мотивації навчальної діяльності використано асоціативний куц до лексеми "слово".

Із метою зіставлення понять "слово", "словосполучення", "речення" використано діаграму Ейлера-Венна. Зроблено висновок: спільною ознакою слова, словосполучення і речення є конструктивна функція, яка забезпечує комунікативну складову.

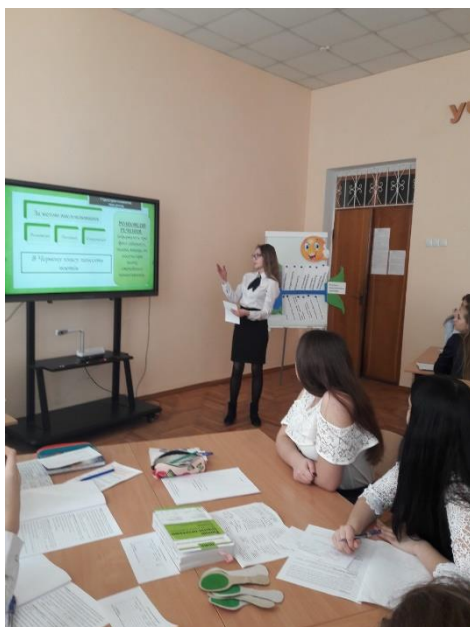
Студенти секції №1 здійснили аналіз різних підходів до визначення поняття "речення", його ознак. Дослідження даного питання презентували за допомогою однієї зі стратегій критичного мислення «Фішбоун».

Метод Fishbone ще у середині минулого сторіччя розробив японський професор Каору Ісікава, який є одним із найвідоміших у світі теоретиків менеджменту. Саме за допомогою методики Fishbone професору вдалося повністю змінити стратегію роботи відомого концерну Toyota, зробивши виробництво більш успішним.

Студенти підтвердили, що основні ознаки речення вказують на те, що речення – це комунікативна одиниця.

Студенти секції №2 працювали над проектом "Типи речень", метою якого було: здійснити аналіз типів моделей речень, які виділяються за

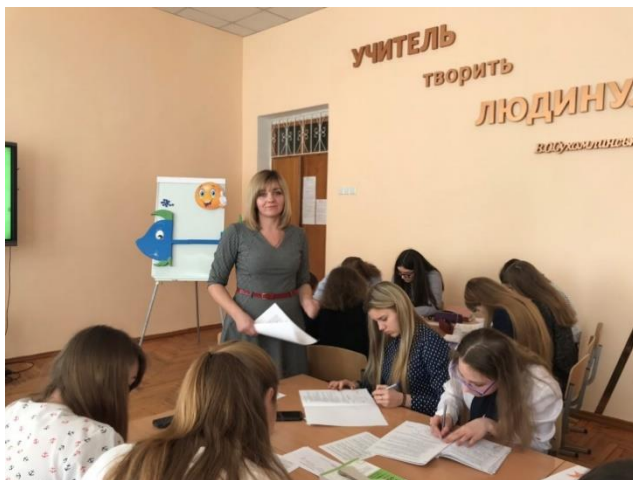
властивими їм структурними ознаками, на прикладах із творів Ліни Костенко. Проаналізовані зразки речень із творів Л.Костенко підтвердили багатство та різноманітність типів речень, які мають різне призначення та сферу вживання.

Студенти секції №3 досліджували актуальне членування речення: тема, рема; засоби вираження актуального членування речення; порядок слів у реченні. Прийшли до висновку, що актуальне членування речень формує здатність вловлювати та розуміти найтонші відтінки думок, виражених у тексті, формує чуття мови і мовну майстерність, розвиває й удосконалює зв'язне усне й писемне мовлення. Порядок слів в українській мові вільний лише відносно. Здебільшого кожен член речення (як головний, так і другорядний) має узвичаєне місце. Проте він може посідати й інше, менш властиве йому місце, якщо це не порушує основного змісту речення.

За допомогою методичного прийому "Снігова куля" студенти обговорили розділові знаки в кінці речення.

Дослідження теоретичного матеріалу тісно перепліталось з виконанням різнопланових практичних завдань. Зокрема: знайдіть речення, які передають ірреальну дію; визначте види питальних речень; схарактеризуйте засоби оформлення спонукальних речень; підкресліть головні члени речення; визначте двоскладні та односкладні речення; визначте, що виражають виділені слова в реченнях — «нове» чи «відоме» (рему чи тему); розподіліть речення в дві колонки: із прямим порядком слів, зі зворотним порядком слів; визначте письмово особливості будови простого речення.

Пропедевтична педагогічна спрямованість проглядалася протягом усього заняття. Студенти працювали з типовими освітніми програмами, встановлювали, які уявлення про речення мають учні початкових класів, що вивчають, повторюють і закріплюють. Це мало переконати студентів у необхідності цих знань для майбутньої педагогічної діяльності.

Чи все вдалося, показала вправа "Очікувані результати". Наприкінці заняття студенти здійснили самооцінку та взаємооцінку діяльності, заповнивши картки оцінювання.